

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Державної служби
статистики України

від 14.05.2019 № 157

(зі змінами,
затвердженими наказом
Державної служби статистики

від 15.02.2021 № 33)

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО НАДХОДЖЕННЯ МОЛОКА
НА ПЕРЕРОБНІ ПІДПРИЄМСТВА**

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту статистики сільськогосподарства та навколишнього середовища Державної служби статистики України Прокопенко О. М.

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо надходження молока на переробні підприємства (далі – Методологічні положення) містять опис основних положень, правил і методів проведення цього державного статистичного спостереження.

Методологічні положення підготовлені працівниками відділу статистики використання сільськогосподарської продукції департаменту статистики сільськогосподарства та навколишнього середовища Державної служби статистики України.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 22 лютого 2019 року № 4).

Зміни до Методологічних положень схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 04 грудня 2020 року № КПУМ/25-20).

Державна служба статистики України
вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601, Україна
телефон: (044) 287-23-22
факс: (044) 235-37-39
адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua
веб-сайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Передмова.....	4
Скорочення та умовні позначення.....	4
I. Загальні положення.....	5
II. Основні поняття та терміни.....	5
III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження.....	5
1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження.....	5
2. Джерела інформації державного статистичного спостереження.....	6
3. Система показників державного статистичного спостереження.....	6
IV. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження.....	9
1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	9
2. Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	9
V. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних.....	10
1. Методи проведення державного статистичного спостереження.....	10
2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження.....	11
VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження	11
VII. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження.....	12
VIII. Поширення результатів державного статистичного спостереження...	13
IX. Перегляд даних державного статистичного спостереження.....	13
Список використаних джерел.....	14

Передмова

Метою розроблення цих Методологічних положень є визначення переліку показників і методів проведення державного статистичного спостереження щодо надходження молока на переробні підприємства.

Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших зацікавлених користувачів статистичної інформації.

Скорочення та умовні позначення

ДСС	– державне статистичне спостереження;
КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності;
КІСЕ	– Класифікація інституційних секторів економіки України;
КОАТУУ	– Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України;
КОПФГ	– Класифікація організаційно-правових форм господарювання;
НПСГ	– Номенклатура продукції сільського господарства;
РСО	– Реєстр статистичних одиниць;
СРП	– Статистичний реєстр підприємств;
<i>T</i>	– рік, у якому формується сукупність одиниць державного статистичного спостереження;
ТОД	– територіальні органи Держстату.

I. Загальні положення

1. Ці Методологічні положення визначають перелік показників і методи проведення державного статистичного спостереження щодо надходження молока на переробні підприємства (далі – ДСС), використання та поширення його результатів.

2. Методологічні положення ґрунтуються на нормах Закону України "Про державну статистику" та розроблені з урахуванням наказів:

Держкомстату від 16 грудня 2009 року № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств";

Держстату від 15 лютого 2017 року № 41 "Про затвердження Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики";

Держстату від 17 серпня 2018 року № 170 "Про затвердження Принципів діяльності органів державної статистики України".

3. Ці Методологічні положення також ураховують рекомендації, визначені директивою Ради ЄС № 96/16/ЄС від 19 березня 1996 року (зі змінами), щодо статистичних обстежень молока та молочних продуктів.

II. Основні поняття та терміни

Для цілей цих Методологічних положень поняття та терміни вживаються в значеннях, визначених законом України "Про державну статистику", глосарієм до плану статистичного спостереження, затвердженим наказом Держкомстату від 29 грудня 2009 року № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього", Положенням про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, ДСТУ 3762:2018 Молоко-сировина коров'яче. Технічні умови.

III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження

1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження

1. Метою проведення ДСС є формування інформації про надходження сирого молока на переробні підприємства, для інформаційного забезпечення складання продовольчих балансів, аналізу ринку молока.

2. ДСС охоплює підприємства, які здійснюють перероблення сирого молока.

3. ДСС проводиться шляхом збору даних безпосередньо від респондентів і має такі основні характеристики:

1) вид ДСС:

за ступенем охоплення одиниць: несущільне;

за часом реєстрації даних: поточне;

2) періодичність ДСС: квартальна;

3) організаційна форма ДСС: статистична звітність;

4) спосіб ДСС: документальний облік;

5) одиниця ДСС: одиниця за видом економічної діяльності;

6) респондент ДСС: юридична особа;

7) органи, які здійснюють ДСС: Держстат, ТОД;

8) класифікатори (класифікації), номенклатури, що використовуються при проведенні ДСС: КІСЕ, КВЕД, КОАТУУ, КОПФГ, НПСГ.

9) місце проведення ДСС: регіони України.

2. Джерела інформації державного статистичного спостереження

Джерелом інформації ДСС є дані за формою № 13-заг (квартальна) "Звіт про надходження молока сирого на переробні підприємства" (далі – форма № 13-заг (квартальна)).

3. Система показників державного статистичного спостереження

1. Показниками ДСС є:

1) маса молока сирого, купленого переробними підприємствами;

2) маса молока сирого, купленого переробними підприємствами у населення;

3) маса молока сирого, купленого переробними підприємствами у підприємств;

4) маса молока сирого, що надійшло на перероблення переробним підприємствам на давальницьких засадах;

5) маса молока сирого, що надійшло на перероблення переробним підприємствам власно виробленого;

6) загальна маса молока сирого, що надійшло переробним підприємствам;

7) середня ціна молока сирого, купленого переробними підприємствами;

8) середня ціна молока сирого, купленого переробними підприємствами у населення;

9) середня ціна молока сирого, купленого переробними підприємствами у підприємств;

10) масова частка жиру в молоці коров'ячому сирому, купленому переробними підприємствами у підприємств;

11) масова частка жиру в молоці коров'ячому сирому, купленому переробними підприємствами у населення;

12) масова частка білка у молоці коров'ячому сирому, купленому переробними підприємствами у підприємств;

13) масова частка білка у молоці коров'ячому сирому, купленому переробними підприємствами у населення;

14) маса молока коров'ячого сирого, купленого переробними підприємствами у підприємств;

15) маса молока коров'ячого сирого, купленого переробними підприємствами у населення;

16) кількість обладнаних пунктів для приймання молока сирого у населення;

17) частка молока коров'ячого сирого за ґатунками якості, у загальній масі молока коров'ячого сирого, купленого переробними підприємствами у підприємств;

18) частка молока коров'ячого сирого за ґатунками якості, у загальній масі молока коров'ячого сирого, купленого переробними підприємствами у населення.

2. Показник маси молока сирого, купленого переробними підприємствами у підприємств, формується як різниця між показниками маси молока сирого,

купленого переробними підприємствами, і маси молока сирого, купленого переробними підприємствами у населення.

3. Крім того, для отримання показника середньої ціни молока сирого, купленого переробними підприємствами, форма № 13-заг (квартальна) містить показник вартості молока сирого, купленого переробними підприємствами (без податку на додану вартість, дотацій та компенсацій, накладних, транспортних та експедиційних витрат).

4. Середня ціна молока сирого, купленого переробними підприємствами, обчислюється як співвідношення показників вартості та маси молока сирого, купленого переробними підприємствами.

5. Загальна маса молока сирого, що надійшло переробним підприємствам, обчислюється як сума показників маси молока сирого, купленого переробними підприємствами, маси молока сирого, що надійшло на перероблення переробним підприємствам на давальницьких засадах, маси молока сирого, що надійшло на перероблення переробним підприємствам, власно виробленого.

6. Показники щодо маси молока коров'ячого сирого, купленого переробними підприємствами у підприємств/у населення обчислюються у масі сирого молока та у масі молока, перерахованого на молоко встановленої базисної жирності.

7. Масова частка жиру в молоці коров'ячому сирому, купленому переробними підприємствами у підприємств/у населення, обчислюється як співвідношення маси молока коров'ячого сирого та маси молока коров'ячого, перерахованого на молоко встановленої базисної жирності.

8. Масова частка білка у молоці коров'ячому сирому, купленому переробними підприємствами у підприємств/у населення, обчислюється як середньоарифметична зважена величина з показників маси молока коров'ячого сирого, купленого переробним підприємством, та масової частки білка у молоці коров'ячому сирому, купленому переробним підприємством.

9. Частка молока коров'ячого сирого за гатунками якості у загальній масі молока коров'ячого сирого, купленого переробними підприємствами у підприємств/у населення, обчислюється як співвідношення показників маси молока коров'ячого сирого певного гатунку до маси молока коров'ячого сирого у перерахунку на молоко сире встановленої базисної жирності, купленого переробними підприємствами.

10. Також у рамках ДСС формуються показники щодо темпів зростання (зниження) обсягів та середньої ціни молока сирого, купленого переробними підприємствами.

IV. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

1. Формування сукупностей одиниць і переліків респондентів державного статистичного спостереження

1. Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється щорічно у грудні року T .

2. Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

3. Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі РСО (у частині СРП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року T та відповідають таким критеріям:

тип статистичної одиниці: одиниця за видом економічної діяльності;

інституційний сектор економіки підприємства відповідно до KICE: S.11 "Нефінансові корпорації";

організаційно-правова форма господарювання за КОПФГ: коди 110-140, 150, 160, 185, 193, 230-250, 310, 330-350, 510-590, а також 610;

вид економічної діяльності згідно з КВЕД: клас 10.51 секції С і середня кількість працівників становить 10 і більше осіб.

4. Сукупність одиниць ДСС, яка безпосередньо буде досліджуватись за формою № 13-заг (квартальна), формується на основі генеральної сукупності одиниць, з якої виключаються одиниці, щодо яких не було отримано даних протягом року T .

5. На основі сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, формується перелік респондентів за формою № 13-заг (квартальна), до якого уключаються юридичні особи, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

2. Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

1. Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 13-заг (квартальна) здійснюється щоквартально у березні, червні та вересні року $T + 1$ на 15-й робочий день.

2. Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 13-заг (квартальна) здійснюється на державному рівні.

3. Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 13-заг (квартальна) здійснюється для кожного звітного періоду за I-III квартали року $T+1$.

4. Причинами актуалізації сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 13-заг (квартальна) є події, які відбулися з одиницями через злиття, поділ, виділ, перетворення, приєднання, передача виробничих факторів між одиницями, зміна ідентифікаційних і класифікаційних ознак одиниці.

5. Джерелом інформації для актуалізації сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 13-заг (квартальна) є інформація РСО (у частині СРП) станом на 01 число останнього місяця кожного звітного кварталу року $T+1$.

6. На основі актуалізованої сукупності одиниць ДСС формується перелік респондентів за формою № 13-заг (квартальна), до яких уключаються юридичні особи, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

V. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних

1. Методи проведення державного статистичного спостереження

1. Інформування респондентів про їхнє залучення до участі в ДСС здійснюється засобами зв'язку, в електронному форматі або безпосередньо.

Крім того, відповідна інформація розміщується на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у сервісі "Пошук за кодом ЄДРПОУ".

2. Дані за формою № 13-заг (квартальна) на паперових носіях (нарочно або поштою) або у формі електронного звіту засобами електронного зв'язку відповідно до Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики, затвердженого наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3, зареєстрованого в Мін'юсті 29 березня 2011 року за № 408/19146, отримуються у I декаді місяця, наступного за звітним кварталом, у терміни, визначені на бланку.

3. Після отримання звітів за формою № 13-заг (квартальна) здійснюється їх уведення/завантаження до електронного середовища для подальшої обробки статистичної інформації.

Інформація про респондентів, які подали звіти за власною ініціативою (у тому числі у вигляді електронної звітності), накопичується і використовується під час формування сукупності одиниць, яка буде безпосередньо досліджуватися у наступному звітному році.

2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження

1. Під час обробки звітів в електронному середовищі здійснюються такі контролі:

перевірка ідентифікації респондента;

повнота введення даних;

перевірка правильності співвідношення окремих значень показників форми, зокрема аналіз взаємозв'язку показників щодо маси купленого сирого молока від сільськогосподарських тварин усіх видів та гатунків молока коров'ячого;

виявлення аналогічних відповідей шляхом порівняння значень показників, у тому числі у динаміці (порівняння з попереднім кварталом звітної року та відповідним кварталом попереднього року).

За результатами проведення контролю може здійснюватися зв'язок з респондентами, а в разі виявлення помилок первинні дані доопрацьовуються і коригуються.

2. Формування показників здійснюється по Україні та за регіонами місцезнаходження підприємств, за гатунками якості молока коров'ячого сирого.

VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження

1. Для забезпечення якості даних, які отримуються шляхом збору інформації безпосередньо від респондентів, аналізується рівень надання звітів респондентами, залученими до ДСС, та причини їх ненадання.

Очікуваний рівень відповідей для ДСС становить 100%. Для його досягнення в разі відсутності звіту використовують метод безпосереднього контакту з респондентом для повторного нагадування та з'ясування причини неотримання звіту. Здебільшого невідповіді не перевищують 3% і стосуються, головним чином, підприємств з незначною часткою в обсягах надходження молока сирого на переробні підприємства, що не впливає на якість даних спостереження, і відповідно їх компенсація не здійснюється.

2. При контролі результатів ДСС здійснюється аналіз даних у часі (динаміка показника за останні 3-5 років); аналіз даних у просторі (по регіонах; по містах обласного значення та районах); методи аналізу агрегатів та розподілу даних (виявлення й аналіз сумнівних агрегатів та виявлення одиниць, показники яких значно відрізняються від розподілу основної частини даних, наприклад, відношення середньої ціни молока сирого, купленого переробними підприємствами у регіоні, до середнього рівня цього показника по країні).

3. У рамках проведення ДСС сезонні коригування показників не здійснюються.

4. Перше оприлюднення результатів ДСС передбачається на 20-й день після звітної квартили (за IV квартал – на 39-й день).

5. Сформовані за результатами ДСС матеріали супроводжуються відповідними поясненнями щодо методології проведення ДСС.

6. З метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та показників якості результатів ДСС складається стандартний звіт з якості спостереження, який містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів ДСС за конкретний період, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання якості статистичних даних і процесів.

Звіт розміщується на офіційному веб-сайті Держстату та оновлюється в міру змін ключових метаданих ДСС (методології, процедур, процесів статистичного виробництва, класифікацій, основних статистичних показників тощо).

VII. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

2. Для дотримання встановлених законодавством гарантій забезпечення статистичної конфіденційності перед респондентами реалізуються такі заходи:

1) захист первинних даних, отриманих органами державної статистики від респондентів у ході проведення ДСС, відповідно до вимог Закону України "Про державну статистику" та використання їх виключно для статистичних цілей;

2) надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

3) нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних.

3. При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для кожного із показників, що перелічені в пункті 1 глави 3 розділу III цих Методологічних положень.

Загроза розкриття первинних даних установлюється за правилом порогового значення та індивідуального значення одиниці: якщо статистичні дані за визначеним показником розраховані на базі занадто малої кількості одиниць (щонайменше 3 одиниць) та/або якщо складається перевага однієї одиниці (80 і більше відсотків визначеного розміру/обсягу показника), зведені підсумки не оприлюднюються.

4. Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

VIII. Поширення результатів державного статистичного спостереження

1. Відповідно до Закону України "Про державну статистику" статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється у зведеному знеособленому вигляді.

2. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами ДСС оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstst.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstst.gov.ua/work/region.html). Інформація, що оприлюднюється на вебсайтах ТОД, узгоджена з інформацією, що оприлюднює Держстат.

Результати ДСС оприлюднюються не пізніше ніж через шість місяців після звітного року. Терміни оприлюднення, показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, зазначаються у плані державних статистичних спостережень на відповідний рік.

3. Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає:

1) за запитамі користувачів статистичної інформації у порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;

3) міжнародним організаціям (Євростату, Продовольчій та сільськогосподарській організації ООН (ФАО)) у рамках виконання міжнародних зобов'язань України, а також статистичним службам інших країн за їхніми запитамі.

IX. Перегляд даних державного статистичного спостереження

Перегляд даних за результатами проведення ДСС не здійснюється.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату

О. ПРОКОПЕНКО

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України "Про державну статистику" від 17 вересня 1992 року № 2614-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>
3. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13 січня 2011 року № 2939-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
4. Закон України "Про захист персональних даних" від 1 червня 2010 року № 2297-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/2297-17>
5. Закон України "Про інформацію" (зі змінами та доповненнями) від 13 листопада 1992 року № 2658-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
6. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату від 29 грудня 2009 року № 498. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджені наказом Держстату від 15 лютого 2017 року № 41. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Номенклатура продукції сільського господарства (НПСГ), затверджена наказом Держстату від 15 жовтня 2014 року № 300. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затверджене наказом Держкомстату від 16 грудня 2009 року № 481. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Принципи діяльності органів державної статистики України, затверджені наказом Держстату від 17 серпня 2018 року № 170. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>